

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jiřiny Jislové a soudců JUDr. Renaty Polákové a Mgr. Štěpána Hnanička ve věci

žalobkyně: **Z. P.**, narozená dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupená opatrovníkem Ing. A. P.
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem JUDr. Viktorem Pakem
sídlem Washingtonova 1599/17, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Fakultní nemocnice Královské Vinohrady**, IČO: 00064173
sídlem Karlovo nám. 554/32, 120 00 Praha 2
zastoupená advokátem JUDr. Jaromírem Bláhou
sídlem Prvního pluku 206/7, 186 00 Praha 8

o 35 100 000 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 17. července 2018,
č. j. 7 C 94/2007-421,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se **mění** tak, že žaloba se zamítá.
- II. Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 25 000 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 9. 3. 2007 (výrok I.), co do částky 10 100 000

Shodu s prvopisem potvrzuje H. M.

Kč s příslušenstvím žalobu zamítl (výrok II.). Žalované následně uložil povinnost zaplatit České republice na účet Obvodního soudu pro Prahu 10 soudní poplatek ve výši 1 000 000 Kč (výrok III.) a náhradu nákladů státu ve výši 64 078,49 Kč (výrok IV.) a dále povinnost nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 2 014 956,29 Kč (výrok V.).

2. Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala náhrady ztížení společenského uplatnění ve výši 35 100 000 Kč s příslušenstvím z důvodu, že v důsledku postupu žalované non lege artis jí vznikla škoda na zdraví. Dne 13. 11. 2002 přijata na III. interní kliniku žalované a následujícího dne v dopoledních hodinách jí byla přesto, že nebyla řádně lékařem poučena o možných rizicích plánovaného diagnostického výkonu, protože jinak by tento výkon odmítla, provedena xxx. Žalobkyně pak až do 16 hodin ležela na lůžku xxx jednotky se standardní kompresivní bandáží stehenní tepny a po jejím sejmutí se mohla pohybovat po oddělení. Kolem 20:00 hodiny byla žalobkyně nalezena sestrou na lůžku v bezvědomí již s incipientní mydriasiou zornic a přestože se po více než půlhodinové xxx resuscitaci podařilo žalobkyni oživit, došlo u ní z důvodu hypoxie k těžkému xxx. V době od 15. 11. 2002 do 26. 11. 2004 byla žalobkyně opakovaně hospitalizována u žalované a v průběhu této doby došlo pouze k mírnému zlepšení jejího stavu. Žalobkyně je zcela xxx, xxx, xxx. Ke dni 29. 10. 2004 jí byl Obvodním soudem pro Prahu 10 ustanoven její xxx, Ing. A. P., opatrovníkem. Bodové ohodnocení vážné xxx nebo xxx po těžkém xxx činí dle položky 014 přílohy č. 2 vyhlášky č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění 500-3000 bodů a po zvýšení o 50% podle § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky z důvodu zvláště těžkých následků 750-4500 bodů, čemuž odpovídá částka 90 000 Kč – 450 000 Kč. Vzhledem k tomu, že se ale u žalobkyně jedná o zvláště výjimečný případ hodný mimořádného zřetele, představuje spravedlivé odškodnění s ohledem na čl. 24 Úmluvy na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny a principu proporcionality částku podstatně vyšší. K promlčení nároku nemohlo dojít, neboť z prohlédnutí dokumentace dne 23. 2. 2005 nemohl opatrovník zjistit, že za poškození odpovídá žalovaná.
3. Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby z důvodu nesplnění předpokladů její odpovědnosti za škodu vzniklou žalobkyni, když žalobkyně byla jednak řádně informována o výkonu i o rizicích s ním spojených, ale ani by nebylo takový nedostatek možno dát do příčinné souvislosti se vzniklou škodou na zdraví. Namítla zároveň promlčení žalobou uplatněného nároku pro marné uplynutí subjektivní dvouleté promlčecí lhůty, když žalobkyni byl ustanoven dne 29. 10. 2004 opatrovník, zdravotní stav žalobkyně byl dlouho před posledním ukončením hospitalizace v léčebně dlouhodobě nemocných žalované dne 26. 11. 2004 stabilizovaný a opatrovník se plně seznámil se zdravotnickou dokumentací dne 23. 2. 2005, od kdy nejpozději mohla začít plynout promlčecí doba, a žaloba tak byla dne 14. 3. 2007 podána opožděně.
4. Ve věci bylo mezitímním rozsudkem soudu prvního stupně ze dne 23. 8. 2012, č. j. 7 C 94/2007-215 určeno, že žaloba je co do základu nároku důvodná. Ten byl k odvolání žalované rozsudkem odvolacího soudu ze dne 22. 1. 2013, č. j. 15 Co 484/2012-246 změněn tak, že žaloba byla zamítnuta a následné dovolání žalobkyně bylo usnesením Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 12. 2014, č. j. 25 Cdo 2876/2013-266, odmítnuto. K ústavní stížnosti žalobkyně Ústavní soud ČR nálezem ze dne 30. 3. 2016, č. j. I. ÚS 834/15-274, a zrušil shora uvedená rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR i Městského soudu v Praze s ohledem na obsahovou nelogičnost závěrů odvolacího soudu při posuzování otázky promlčení nároku. Usnesením ze dne 6. 9. 2016, č. j. 15 Co 484/2012-243 pak byla věc vrácena soudu prvního stupně.
5. Soud prvního stupně se nejprve znovu zabýval otázkou promlčení nároku. Vyšel ze zjištění, že po provedení indikované xxx dopoledne dne 14. 11. 2002 byla ve večerních hodinách žalobkyně nalezena sestrou na lůžku v bezvědomí, po provedené resuscitaci záznam EKG spolu s laboratorně zvýšenými xxx prokazoval xxx, přičemž protože resuscitace byla zahájena opožděně s odstupem několika minut od okamžiku, kdy došlo k poruše xxx žalobkyně kyslíkem, došlo k těžkému xxx žalobkyně, tento stav je xxx, žalobkyně je zcela xxx, xxx, xxx. Rozsudkem soudu

prvního stupně ze dne 30. 7. 2004, č. j. 20 P 41/2004-31, který nabyl právní moci 16. 8. 2004, byla xxx a usnesením soudu prvního stupně ze dne 29. 10. 2004, které nabylo právní moci téhož dne, jí byl opatrovníkem ustanoven Ing. A. P. Podle propouštěcí lékařské zprávy z 26. 11. 2004 byla žalobkyně xxx vyšetřena dne 22. 11. 2004 a nebyla shledána zásadní změna oproti stavu z dubna 2004. Opatrovník žalobkyně dne 23. 2. 2005 nahlížel do zdravotnické dokumentace žalobkyně, zhotovil si cca 100 fotografií (vesměš propouštěcích zpráv) a dne 1. 3. 2005 mu byla část jím vybrané dokumentace žalovanou zkopírována a předána, přičemž k jeho žádosti ze dne 15. 5. 2006 mu byl pravděpodobně dne 24. 5. 2006 předán ještě záznam xxx vyšetření žalobkyně. Na základě takto zjištěného skutkového stavu soud prvního stupně dovodil, že po dobu od 14. 11. 2002, kdy došlo k xxx žalobkyně, do 29. 10. 2004, kdy jí byl pravomocně ustanoven opatrovník, nemohla ve smyslu § 113 obč. zák. ve znění zák. č. 40/1964 Sb. začít běžet promlčecí doba uplatněného nároku. Co se týká ustálení zdravotního stavu, vyšel soud prvního stupně jednak z lékařské zprávy ze dne 26. 11. 2004 a dále z ustanovení § 8 odst. 2 vyhlášky č. 440/2001 Sb., podle něhož se lékařský posudek vydává u ztížení společenského uplatnění zpravidla až po jednom roce poté, kdy došlo ke škodě na zdraví, a dovodil, že tím by časový okamžik vědomosti opatrovníka žalované o tom, v jakém rozsahu došlo ke ztížení společenského uplatnění, spadal do listopadu 2005. Dále soud prvního stupně přihlédl k tomu, že skutkové okolnosti, z nichž lze dovodit vznik škody, mohly být známy opatrovníkovi žalobkyně až poté, co se v plném rozsahu seznámil s veškerou dostupnou zdravotnickou dokumentací žalobkyně, k čemuž sice došlo dne 23. 2. 2005, ale až po 15. 5. 2006 obdržel záznam xxx vyšetření žalobkyně, i k tomu, že v lékařské zprávě ze dne 26. 11. 2004 není obsaženo bodové ohodnocení ztížení společenského uplatnění a nelze tedy dovodit, že by již tehdy byl stav žalobkyně považován po poškození zdraví za ustálený natolik, aby bylo provedeno ohodnocení ztížení společenského uplatnění, na jehož základě by mohl opatrovník žalobkyně škodu vyčíslit. Uvedené uzavřel tak, že k promlčení nároku v subjektivní dvouleté lhůtě tedy nemohlo dojít, neboť promlčecí doba mohla začít běžet nejdříve dnem 15. 5. 2006, a pokud byla žaloba podána u soudu dne 14. 3. 2007, byla promlčecí doba zachována. Odkázal v té souvislosti i na shodné vyjádření odvolacího soudu ohledně promlčecí doby vyjádřené v jeho zrušujícím usnesení.

6. Dále soud prvního stupně vzal za prokázané, že žalobkyni o důvodech potřebnosti provést xxx, o způsobu jejího provedení i o možných komplikacích poučil lékař indikující její provedení, MUDr. M. H., MUDr. K. S. při příjmu žalobkyně, toto ústní poučení, v němž bylo výslovně zmíněno riziko vzniku xxx při nebo po zákroku i riziko xxx následně dostala žalobkyně v písemné formě od sester a podepsala je, a nakonec toto prohlášení kontroloval na xxx sále i zákrok provádějící MUDr. xxx. Na základě tohoto dospěl soud prvního stupně k závěru, že žalobkyně byla před provedením xxx řádně poučena a její souhlas byl informovaný a svobodný.
7. Soud prvního stupně dále vycházel ze zjištění že žalobkyně si po provedené xxx nejméně v časovém rozpětí od 13:30 hod. do 16 hod. zdravotnickému personálu stěžovala, že se jí špatně dýchá a bolí ji u srdce, což vzal za prokázané výpovědí syna žalobkyně, A. P., a svědkyně J. B., kamarádky žalobkyně, a dospěl k závěru, že personál žalované neposkytl žalobkyni potřebnou péči, a to minimálně vzhledem ke stížnostem žalobkyně sledování základních životních funkcí tak, aby mohlo být adekvátně reagováno na možná rizika spojená s provedeným zákrokem, ani nebyl o těchto stížnostech sestrou informován sloužící lékař a nebylo uděláno kontrolní EKG a případná další opatření, v důsledku čehož byla resuscitace žalobkyně zahájena opožděně a žalovaná tak porušila ve smyslu § 415 obč. zák. svou právní povinnost počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, neboť její zaměstnanci nevyvinuli ve smyslu § 55 odst. 2 písm. a) zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, náležitou činnost, aby zabránili vzniku škody na zdraví žalobkyně, což vedlo v přímé příčinné souvislosti ke vzniku újmy na zdraví žalobkyně. Soud tedy shledal, že jsou dány všechny předpoklady vzniku odpovědnosti žalované za škodu, a to jak porušení právní povinnosti na straně žalované (tedy objektivně vzniklý rozpor mezi tím, jak skutečně jednala, a tím, jak jednat měla, aby dostala svým povinnostem), vznik škody spočívající v

nevratném poškození zdraví žalobkyně a příčinnou souvislost mezi porušením právní povinnosti a vznikem škody.

8. Při stanovení výše odškodnění ztížení společenského uplatnění vycházel soud prvního stupně ze srovnání aktivit a způsobu života žalobkyně před a po poškození zdraví s cílem stanovit reálnou hodnotu peněžní částky, jíž mají být kompenzovány imateriální požitky, o které žalobkyně přišla a dovodil, že s ohledem na její stav jsou dány důvody zvláštního zřetele hodné pro zvýšení odškodného, kdy u žalobkyně v jejích 45 letech života došlo k fatálnímu zásahu do běžného způsobu života, k trvalé ztrátě životních příležitostí a absolutnímu vyřazení ze všech sfér společenského uplatnění i k podstatnému nárůstu nákladů na péči o ni představujícímu cca 3 000 Kč na den i přesto, že je podstatná část péče vykonávána opatrovníkem žalobkyně. Jako přiměřenou danému stavu posoudil soud prvního stupně částku 25 000 000 Kč, kterou žalobkyni přiznal i s úrokem z prodlení, a co do zbylé částky 10 100 000 Kč s přísl., žalobu zamítl.
9. Náklady řízení posoudil podle § 142 odst. 1, 2 o. s. ř., náklady státu podle § 148 odst. 1 o. s. ř. a povinnost žalované zaplatit soudní poplatek podle § 2 odst. 3 zák. č. 549/1991 Sb.
10. Proti výrokům I., III., IV. a V. tohoto rozsudku podala včasné odvolání žalovaná, ve kterém namítla, že původní žaloba byla opřena o tvrzení, že žalobkyně nebyla před xxx řádně poučena o účelu, povaze, důsledcích a rizicích zákroku, což vyloučil i soud prvního stupně. Následně byla žaloba doplněna o tvrzení o postupu non lege artis, spočívajícím v neumístění žalobkyně na monitorované lůžko, což mohlo vést k opožděnému zahájení restituční, z pěti důvodů, a to vzhledem k probíhající infekci xxx, dlouhodobé léčbě žalobkyně xxx, potíží se xxx, pro které byla xxx prováděna, akutnímu zúžení xxx při xxx a stížnosti žalobkyně na dušnost a bolesti u srdce, přičemž všechny tyto důvody byly znalci odmítnuty jako indikace umístění na monitorované lůžko. Soud prvního stupně vycházel výlučně z údajů uváděných svědky, kteří jsou osobami blízkými žalobkyni a jejich výpovědi ohledně projevů zdravotních obtíží žalobkyně jsou rozporné a je otázkou, proč oni sami neiniciovali přivolání lékaře, ale nijak nezohlednil žalovanou navržený důkaz usnesením Policie ČR ze dne 1. 12. 2005, č. j. ORIV-1034/OOK-2-2005, ze kterého vyplynulo, že službu konající sestry si nevzpomínaly na jakékoliv stížnosti žalobkyně a neregistrovaly je vyjma stížností na bolesti hlavy ani spolupacientky z pokoje žalobkyně, kdy dle nich tyto bolesti zmínila žalobkyně i těsně před tím, než upadla do bezvědomí a spolupacientka paní S. následně obratem přivolala zdravotní sestru. Celý znalecký posudek vyloučil postup žalované non lege artis a pokud profesorka S. jako členka znaleckého týmu odpovídala na dotazy soudu ohledně dušnosti i bolesti na prsou, výslovně uvedla, že by tyto skutečnosti musely být s ohledem na jejich absenci v lékařské dokumentaci předmětem dalšího dokazování a vyloučila možnost jakéhokoliv znaleckého závěru, přičemž indikace monitorovacího lůžka by musela vycházet z dalších vyšetření. Dle znaleckého posudku LF UP v Olomouci byla xxx provedena lege artis, stejně tak byl hodnoceno neumístění žalobkyně na monitorované lůžko, zúžení v xxx během xxx bylo jen přechodným nevýznamným xxx, průběh vyšetření byl vyhodnocen jako nekomplikovaný, k následnému xxx došlo na jiné xxx, než na které nastal xxx, nelze posoudit zobrazení xxx, když přístroj Philips na záznamu neuvádí úhly snímání, počínající xxx nepotřebovala v dané chvíli k upřesnění diagnózy provést vyšetření specifických protilátek. Opětovně upozornila na aktuálnost nového posouzení dříve vznesené námítky promlčení uplatněného nároku, a to s ohledem na závěry Ústavního soudu vyjádřené v nálezu ze dne 30. 3. 2013, přičemž argumentace současného odůvodnění promlčení odlišná od předchozího rozsudku postrádá logiku. Zejména v důkazní situaci, kdy jediným důvodem indikujícím umístění žalobkyně na monitorovací lůžko byly zjištěné stížnosti žalobkyně na dušnost a bolesti na prsou, ztrácí pro určení počátku běhu promlčecí doby smysl žádost a následné předání záznamu z xxx a potřebné informace získal opatrovník již dne 14. 11. 2002. Žalovaná nesouhlasila ani se závěrem soudu prvního stupně, podle kterého tím, že není v lékařské zprávě z 26. 11. 2004 obsaženo ohodnocení ZSU, nelze považovat zdravotní stav žalobkyně za ustálený natolik, aby mohlo být

ohodnocení provedeno. Dle jejího názoru měl být učiněn závěr o vědomosti opatrovníka o vzniklé škodě nejpozději k 22. 11. 2004, byť ustálený stav nastal u žalobkyně již v dubnu 2004.

11. K odvolání žalované se vyjádřila žalobkyně tak, že ze skutkových zjištění soudu prvního stupně bylo prokázáno splnění všech předpokladů odpovědnosti žalované za škodu. Porušením právní povinnosti byla skutečnost, že žalovaná opožděně zahájila resuscitaci žalobkyně, což je v příčinné souvislosti s újmou na zdraví vzniklou žalobkyni, přičemž s ohledem na předpokládané zavinění žalovaná nijak neprokázala, že by vynaložila veškeré úsilí, které lze po ní požadovat s přihlédnutím ke konkrétní situaci. Znalci se shodli na tom, že akutně probíhající onemocnění xxx je kontraindikací plánované xxx, přičemž u žalobkyně byl začátek tohoto onemocnění zjištěn. Přestože v průběhu xxx došlo k xxx, tato skutečnost nebyla zaznamenána ve zprávě o tomto průběhu, tedy tento zápis nebyl veden průkazně a pravdivě. Xxx vyšetření nebylo provedeno v souladu s doporučením České xxx společnosti, tj. tak, aby všechny hlavní xxx byly zachyceny rovnoběžně s rovinou filmu alespoň ve dvou na sebe kolmých projekcích. O stížnostech žalobkyně na špatné dýchání a bolesti u srdce a reakci zdravotního personálu, podle níž se to mělo žalobkyni jen zdát, vypověděla svědkyně J. B. jak u soudu, tak před policií, což je zachyceno v usnesení, na které odkazuje žalovaná, přičemž závěr soudu prvního stupně, že zdravotní personál bagatelizoval subjektivní potíže žalované, nelze považovat za nelogický či nesprávný. Žalovaná tedy neprokázala, že by vynaložila veškeré úsilí, které od ní bylo možno s přihlédnutím ke konkrétní situaci požadovat, a to ať s přihlédnutím k vlastnímu vyšetření, tak k reakci personálu na subjektivní potíže žalobkyně. Co se týká otázky promlčení, pak pokud opatrovník žalobkyně (jednalo se o syna žalobkyně, nikoliv opatrovníka žalobkyně – pozn. odvolacího soudu) byl přítomen stížnostem žalobkyně adresovaným personálu, pak nemohl jako laik posoudit, že informace podané personálem, že je vše v pořádku a to se stává, nejsou pravdivé a že postup není správný a žalobkyně nemůže v žádném případě těžit z toho, že žalobkyni a jejího manžela (syna – pozn. odvol. soudu) sama uvedla v omyl.
12. Odvolací soud přezkoumal z podnětu včasného a přípustného odvolání podaného k tomu legitimovanými osobami napadený rozsudek i řízení, které mu předcházelo (§ 214 odst. 1, § 212, § 212a o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání žalované je důvodné.
13. Nejprve se zabýval znovu vznesenou námitkou promlčení. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. I ÚS 834/15, vydanému v této věci, dovedl, že pro určení počátku subjektivní promlčecí lhůty ve smyslu § 106 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění do 31. 12. 2013, je rozhodující den, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Mezi předpoklady úspěšného uplatnění práva na náhradu škody na zdraví se řadí porušení právní povinnosti ze strany zdravotnického zařízení v tom smyslu, že zdravotnický pracovník porušil povinnost poskytovat zdravotní péči v duchu lege artis, dále prokázání existence škodlivého následku na straně pacienta a v neposlední řadě příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním a vzniklým škodlivým následkem. Z vymezení těchto předpokladů je proto zřejmé, že zákonné slovní spojení „vědomost o vzniklé škodě“ nepokrývá pouze informace o ustáleném zdravotním stavu pacienta, ale obsahuje také další předpoklady možnosti uplatnění práva před civilním soudem. Pokud obecné soudy při určení počátku běhu subjektivní promlčecí lhůty vycházely pouze z obecného vědomí stěžovatele o vzniklé škodě, odepřely mu právo na soudní ochranu práva na zdraví bez ústavně akceptovatelného důvodu.
14. Soudu odvolacímu i Nejvyššímu soudu ČR, který akceptoval závěry odvolacího soudu, v tomto nálezu Ústavní soud ČR vytkl, že se zcela nedostatečně zabývaly argumentem žalobkyně, která uvedla, že subjektivní promlčecí lhůta mohla začít běžet nejdříve po dni 15. 5. 2006, kdy byl opatrovníkovi předán obrazový xxx záznam, kdy podle odvolacího soudu okamžik, kdy mohl opatrovník seznat veškeré skutkové okolnosti, nelze klást až k datu 24. 5. 2006, jak činí soud prvního stupně a ze záznamu xxx vyšetření nemohl opatrovník ani učinit s ohledem na nedostatek odbornosti žádný skutkový závěr. Z toho, aniž by předjímal úspěšnost návrhu,

dovodil, že řízení je z uvedených důvodů zatíženo vadami, které zakládají porušení práva stěžovatelky na spravedlivý proces

15. Nedostatečnost vypořádání se s tvrzením stěžovatelky shledal v první řadě v absenci obecných zásad logiky, neboť závěry obecných soudů jsou logicky neobhajitelné. Pokud tvrdí odvolací soud, že opatrovník pro nedostatek odbornosti nemohl z xxx záznamu učinit žádný skutkový závěr, pak tento logicky nemohl učinit ani z dalších dokumentů, které mu již dříve byly vedlejším účastníkem poskytnuty k nahlédnutí, případně byly okopírovány. Logicky neudržitelný je stejný závěr obecných soudů i z důvodu, že obecné soudy hovoří o přístupu žalobkyně k části zdravotnické dokumentace, avšak ve vztahu k vědomosti o škodě již hovoří o dostupnosti veškerých rozhodných informací. Druhý nedostatek shledal dále Ústavní soud ČR v absenci řádného posouzení, zda se stěžovatelka (resp. její opatrovník) skutečně dozvěděla o tom, že jí byla postupem zdravotnického zařízení způsobena újma na zdraví, a vztahuje se k tomu, že stěžovatelka (resp. její opatrovník) v řízení před obecnými soudy opakovaně zdůrazňovala, že ze zdravotnické dokumentace nelze dovodit veškeré informace, z nichž by bylo možné učinit závěr o odpovědnosti vedlejšího účastníka za škodu, čemuž se však obecné soudy vůbec nevěnovaly.
16. Podle § 106 odst. 1, 2 obč. zák. ve znění zák. č. 40/1964 Sb. se právo na náhradu škody promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Nejpozději se právo na náhradu škody promlčí za tři roky, a jde-li o škodu způsobenou úmyslně, za deset let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla; to neplatí, jde-li o škodu na zdraví.
17. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že pro výkon uplatnění práva na náhradu škody způsobené na zdraví platí pouze subjektivní promlčecí doba, což respektuje zvláštní povahu těchto práv a představuje maximálně účinnou ochranu poškozených na zdraví. Pro počátek běhu subjektivní dvouleté lhůty je rozhodné, kdy se poškozený dozví o vzniklé škodě, tedy nikoliv o protiprávním úkonu či škodní události, a kdo za ni odpovídá. Dozvědět se o škodě znamená, že se poškozený dozvěděl o majetkové či nemajetkové újmě určitého druhu a rozsahu, které lze vyčíslit v penězích. O tom, kdo za škodu odpovídá, se poškozený dozví v okamžiku, kdy prokazatelně získal informaci o okolnostech vzniku škody, které mu napomohou učinit si dostatečně pravděpodobný úsudek o tom, která konkrétní osoba za škodu odpovídá. Podle soudní praxe je rozhodující, kdy poškozený o takových skutkových okolnostech prokazatelně získal vědomost, nikoliv však, zda a kdy si na jejich základě utvořil právní závěr o odpovědnosti určité osoby, či si ověřil její identitu. Počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty totiž nezávisí na tom, zda a kdy si poškozený opatří dostatek důkazů nebo kdy se vytvoří pro něj příznivější procesní situace k tomu, aby skutkové okolnosti, o kterých má vědomost, mohl v soudním řízení prokázat.
18. Jak upozornil Ústavní soud ČR, zákonné slovní spojení „vědomost o vzniklé škodě“ v sobě zahrnuje nejen ustálení zdravotního stavu poškozeného, ale i všechny další předpoklady úspěšného uplatnění práva na náhradu škody na zdraví, tedy porušení právní povinnosti ze strany zdravotnického zařízení poskytnout zdravotní péči v duchu lege artis, existenci škodlivého následku na straně pacienta a příčinnou souvislost mezi protiprávním jednáním a vzniklým škodlivým následkem.
19. Za škodlivý následek označila žalobkyně těžké poškození mozku z důvodu xxx, pro které je zcela nesoběstačná, xxx, xxx, xxx. Tento škodlivý následek nastal a byl znám rodinným příslušníkům žalobkyně, zejména jejímu manželovi, hned následujícího dne poté, co došlo u žalobkyně k xxx v důsledku xxx, tj. 15. 11. 2002. S ohledem na ustanovení § 113 obč. zák. tedy lze vědomí o skutkových okolnostech, ze kterých bylo možno dovodit existenci škodlivého následku časově umístit do okamžiku, kdy byl žalobkyni pravomocně ustanoven opatrovníkem její manžel, tj. k 29. 10. 2004, kdy mu tato okolnost začala být známa jako opatrovníku žalobkyně (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 4670/2007, sp. zn. 25 Cdo 2968/2011).
20. Protože žalobkyně učinila předmětem tohoto řízení škodu na zdraví spočívající v jednorázovém odškodnění ztížení společenského uplatnění, bylo třeba se ještě zabývat okamžikem, kdy

opatrovník žalobkyně nabyt vědomí o tom, že se její zdravotní stav ustálil natolik, že bylo možno na základě skutkových okolností, které měl k dispozici, objektivně provést jeho ohodnocení jednotlivými položkami přílohy č. 2 k vyhlášce č. 440/2001 Sb. (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1169/2000, sp. zn. 21 Cdo 752/2010). Z provedeného dokazování vyplynulo, že zdravotní stav žalobkyně se již podstatně neměnil od dubna 2004, což bylo konstatováno v propouštěcí lékařské zprávě ze dne 26. 11. 2004, tj. po dvou letech poté, co došlo ke škodlivému následku, tedy v souladu s § 8 odst. 2 vyhlášky č. 440/2001 Sb., podle něhož se lékařský posudek vydává u ztížení společenského uplatnění zpravidla až po jednom roce poté, kdy došlo ke škodě na zdraví, tedy ke dni 26. 11. 2004 byl opatrovníku žalobkyně znám dostatek skutkových okolností, ze kterých bylo možno dovodit rozsah a výši škody.

21. Co se týká dalších odpovědnostních předpokladů, ze spisu je zřejmé, že v žalobě podané soudu dne 14. 3. 2007 označila žalobkyně za protiprávní jednání žalované non lege artis, v jehož příčinné souvislosti mělo dojít k výše uvedenému škodlivému následku, nepoučení žalobkyně o možných následcích xxx, když pokud by o možných následcích žalobkyně věděla, xxx by nepodstoupila. Takovouto informaci nemohl opatrovník žalobkyně zjistit z lékařské dokumentace získané dne 23. 2. 2005, neboť ta obsahovala žalobkyní podepsaný informovaný souhlas, a již vůbec ne z poskytnutého záznamu xxx po 15. 5. 2005. Toto nemohl vědět ani od spolupacientek žalobkyně, které uváděly, že všechny byly poučeny, přičemž žalobkyně mu toto ve svém stavu sdělit nemohla. Za situace, že nikde v řízení nebylo žalující stranou označeno, na základě jakého skutkového zjištění dospěl opatrovník žalobkyně k tomuto povědomí o protiprávním jednání, lze důvodně dovodit, že vycházel ze svých ničím neopodstatněných předpokladů, které lze chápat tváří tvář neštěstí, kterému opatrovník musel čelit, nicméně musel vycházet ze skutkových okolností, které se nijak nezměnily ode dne, kdy došlo ke škodlivému následku, tedy povědomost o skutkových okolnostech, ze kterých svou domněnku dovodil, měl opatrovník žalobkyně opět již ke dni 29. 10. 2004, kdy byl pravomocně ustanoven opatrovníkem.
22. Při jednání soudu prvního stupně dne 16. 3. 2009 rozšířila žalobkyně svá tvrzení o protiprávním jednání žalované o tvrzení, že výkon xxx byl proveden chybně a navrhla znalecké zkoumání k prokázání tohoto tvrzení. Tato tvrzení opřela o snímky z videozáznamu z xxx. V řízení bylo prokázáno, že opatrovník žalované obdržel od žalované tento záznam z xxx nejpozději 25. 5. 2005, tedy od uvedené doby měl k dispozici všechny skutkové okolnosti, ze kterých bylo za pomoci odborníka možno zjistit, zda xxx byla provedena non lege artis a zda mohlo být či bylo její tvrzeně chybné provedení příčinou škodlivého následku a jakým způsobem tak mělo dojít. Pokud však toto své označení protiprávního jednání žalované, v jehož důsledku mělo dojít ke škodlivému následku, žalobkyně uvedla až po téměř čtyřech letech poté, co záznam získala, uplatnila tento nárok až po uplynutí subjektivní dvouleté lhůty, ve které měla možnost toto své žalobní tvrzení uplatnit. Pokud by soud měl vycházet při posouzení promlčecí doby pouze z doby od získání záznamu jako zjištění skutkových okolností do podání žaloby, která dva roky nepřesáhla, umožnilo by se žalobkyni nepřipustně kdykoliv v řízení za situace, že by se řízení pro ni vyvíjelo nepříznivě, tak jak k tomu došlo v době jednání ve věci dne 16. 3. 2009, kdy bylo stále zřetelnější, že nepoučení žalobkyně o následcích výkonu jako protiprávní jednání non lege artis v příčinné souvislosti se škodlivým následkem neobstojí (nakonec k tomuto závěru došel soud prvního stupně i v odůvodnění rozsudku), kdykoliv pouze označit jiné protiprávní jednání bez ztráty jakékoliv lhůty.
23. Třetí důvod podané žaloby označil sám soud prvního stupně při jednání dne 3. 6. 2009, kdy sám sdělil, že bude vést šetření ohledně postupu žalované, která neumístila žalobkyni na monitorované lůžko, ač do té doby žalobkyně takové protiprávní jednání neoznačila. Tento důvod nakonec převzala sama žalobkyně, která se odvolala na to, že přestože si stěžovala zdravotnickému personálu na bolesti na hrudi a dušnost, tito jí pouze odpovídali, že je to v pořádku, aniž by to řešili s lékařem, což prokazovala kamarádka žalobkyně, J. B., i syn žalobkyně. Ani zde opatrovník žalobkyně nijak netvrdil, kdy a od koho se o stížnostech

žalobkyně dozvěděl, přičemž vzhledem k rodinným vztahům lze důvodně předpokládat, že o tomto se mu jmenovaná svědkyně i jeho syn svěřili bezprostředně poté, co došlo ke škodlivému následku. I v takovém případě pak je třeba vědomí o skutkovém stavu věci datovat ke dni, kdy se manžel žalobkyně stal jejím opatrovníkem, tedy k 29. 10. 2004.

24. I pokud by odvolací soud měl vycházet z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2891/2007, dle jehož závěrů z hlediska ustanovení § 106 odst. 1 obč. zák. není rozhodující, kdy se poškozený dozví o tom, jaká konkrétní chyba lékaře při lékařském zákroku zapříčinila vznik škody; stačí vědomost poškozeného, že zákrok ošetřujícího lékaře byl příčinou poškození jeho zdraví, by bylo třeba vědomost žalobkyně o skutkových okolnostech, ze kterých lze dovodit protiprávní jednání žalovanou v příčinné souvislosti se způsobeným škodlivým následkem, opět datovat nejpozději ke dni pravomocného ustanovení manžela žalobkyně jejím opatrovníkem, tj. k 29. 10. 2004.
25. S ohledem na výše uvedené je tedy třeba konstatovat, že pokud byla žaloba podána dne 14. 3. 2007, byla ve vztahu ke všem předpokladům odpovědnosti podána až po uplynutí subjektivní dvouleté promlčecí doby, a to i pro případ tvrzené chybně provedené xxx, na kterou se vztahuje jak výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2891/2007 co do případné námitky možnosti obecného označení protiprávního jednání jako postupu žalované non lege artis, tak co do vztahu skutkových zjištění a jejich skutečného uplatnění v řízení, a nárok žalobkyně, aniž by se odvolací soud dále zabýval otázkou, zda je opravdu důvodný, je promlčený. Za této situace je tak rozhodnutí soudu prvního stupně ohledně otázky promlčení nesprávné.
26. Odvolací soud se ve vztahu k promlčení zabýval i otázkou, zda není uplatněná námitka promlčení ze strany žalované v rozporu s dobrými mravy. Odvolací soud vnímá celou situaci jako velkou lidskou tragédii, která zcela změnila život žalobkyně i celé její rodiny. Hluboce si váží dosavadní mnohaleté péče manžela žalobkyně o ni a je si vědom nákladnosti této péče, i kdyby nebyla vyčíslována, a to i co do budoucna. Nicméně bylo právě na něm jako opatrovníkovi žalobkyně, aby se případných nároků domáhal včas. Oproti jiným poškozeným v jiných případech měl manžel žalobkyně fakticky téměř o dva roky více času a tedy téměř čtyři roky na to, aby si rozmyslel svůj postup, neboť s ohledem na ustanovení § 113 obč. zák. mu mohla subjektivní promlčecí doba začít plynout nejdříve od jeho ustanovení opatrovníkem. Pokud se rozhodl podat žalobu až 14. 3. 2007, musel si zejména při svém zastoupení advokátem být vědom možnosti promlčení nároku, přičemž se nejedná o promlčení v řádu dnů. Za této situace dospěl odvolací soud k závěru, že uplatněním námitky promlčení nebyly porušeny dobré mravy, když důvody pozdního podání žaloby byly především na straně žalobce a žalovaná promlčení nároku nezavinila ani svého práva nezneužila.
27. Vzhledem k tomu, že soud prvního stupně sice zjistil správně skutkový stav, nicméně nesprávně právně posoudil námitku promlčení žalobou uplatněného nároku, odvolací soud s ohledem na zjištění promlčení nároku, aniž by se dále musel zabývat samotným předmětem sporu, změnil postupem podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. napadený rozsudek tak, že žalobu jako nedůvodnou zamítl.
28. Výrok o nákladech řízení mezi účastníky je odůvodněn § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. za použití ust. § 150 o. s. ř., kdy odvolací soud přihlédl k celkovému zjištěnému skutkovému stavu, kdy lékařský výkon bez ohledu na to, zda byl či nebyl proveden lege artis, zanechal za sebou v důsledku komplikací, které ve výjimečných případech bohužel mohou nastat, jeden zmařený lidský život a do budoucna změnil život celé rodiny s těžkým finančním dopadem, přičemž odvolací soud má za to, že zatížit tuto rodinu ještě náhradou nákladů řízení by nebylo z hlediska morálního odůvodnitelné, proto tyto okolnosti posoudil jako zvláštního zřetele hodné a odůvodňující nepřiznání náhrady nákladů plně úspěšné žalované.

Poučení

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. ve lhůtě dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2.

Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 16. dubna 2019

Mgr. Jiřina Jislová v. r.
předsedkyně senátu